

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 23. Peccatum remediâ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

persecutionem deest scientia, sive potentia: quia, & quod agendum est, scimus; & quod scimus, facere possumus. Id. de Baptismo Christi.

Cum suadet nobis peccatum, quodammodo exigit à nobis; ut prælemus ei arma nostra, quibus nos occidat. S. Bonaventura de reformatione mentis p. 1. c. 3.

In nobis est omne, quod peccamus: cogitationes enim, & mentis affectiones, & voluntates, & membra corporis nostri, sunt, in quibus meremur, & demeremur. Id. ib.

§. XXIII.

Peccatorum remedia.

Remedium primum

Radicem, viam, causam, tolle

Symbola, & Similitudines.

Ex Veteri.

Effecitque Adam, & collocavit ante paradisum voluptatis Cherubim. Gen. 3. 24.

Nè scilicet rursus adeat locum, ubi deliquerat. Ib. *ad custodiendam viam ligni vite.*

Cur non dixit, ad custodiendam etiam viam ligni scientiæ boni, & mali? Ut amputaretur omnino recidendi occasio. Ad paradisum, ubi deliqui, ubi adest lignum vetitum, recurro; non ut comedam ex vetito fructu, sed ut vitali cibo reficiar. Meretricis domum adeo; non ut peream; sed ut elemosynam inopi dem. Peribis miserè: non enim solum apponenda custodia viæ ligni vetiti, sed & ligni vitalis; si intrâ eandem domum existat utrumque. Joan. Clim. de fuga inanis vitæ gr. 3. solent diu sopita vitia reviviscere, Eva, & Adam, à paradiso inviti exulant: rursus enim ad concupiscendum inobedienciæ lignum pertracti fuissent. Escobar tr. 1. Mir. Chr. l. 4. Sect. 2. Obf. 7.

Excepto, quòd carnem cum sanguine non comedetis. Gen. 9. 4. In sanguine prohibetur homicidium: nè scilicet, propter delectationem edendi sanguinem, delectemur effusione humani sanguinis. Hugo Card. hic.

Abraham, ut à spoliis Sodomorum absteret, etiam à filo subregminis usque ad corrigiam caligæ absternebat. Gen. 14. 23.

Ejice ancillam hanc, & filium ejus. Gen. 21. 10. Non est satis filium, id est, peccatum, animò pellere; matrem quoque pelle, id est, occasionem, peccati genitricem. Barradius t. 3. l. 2. c. 16. Dom. 12. Pent.

Si masculus fuerit, interficite eum. Ex. 1. 16. Pharaò mares Hebræorum vix natos suffocari curavit. Prævidebat scilicet bellum sibi ineundum non cum infantibus, sed cum tot futuris viris bellicosis. Authore incerto.

Ibinus viam trium dierum in solitudinem, ut immolemus. Ex. 3. 18. Non in Ægypto, non propè, sed longè ab Ægypto, sacrificia petit, viâ trium dierum. E contra Ægypti rex id agit, ut vel in Ægypto sacrificent, vel non longius discedant; vel saltè greges, & suppellectilem, in Ægypto relinquunt: quarumcunque enim rerum ratione discedat populus, spem habet, iterum redigendi po-

pulum in captivitatem. Ex. 10. 24. Sic agit dæmon, ait Orig. hom. 4. in Ex. vult nos esse sibi aliquâ parte vicinos; vult nos à suis finibus non longius discedere. Pl. 102. 12. *quantum distat ortus ab occidente, longè fecit à nobis iniquitates nostras.* Vide, quâ ratione iniquitates Deus repellit, cum poenitemus. Ortus, & occidens; pro longissima distantia posuit. q. d. nisi longissimè discedas ab iniquitatè, iterum in eam recides. Pinna Ethol. 238.

Devoravit virga Aaron virgas eorum. Ex. 7. 12. Cûr virgæ illæ præstigiis non iterum instauratæ? nec depræliatæ cum virgâ Aaron? Rationem dat expressè textus: *devoravit virga &c.* non solum occidit, vel in frustra dispersit; sed penitus deglutivit, & consumpsit: nihil virgarum remansit. Naxera in Jos. 11. §. 19.

Cum parvulis nostris pergemus cum ovibus, & armentis non remanebit ex eis unguis. Ex. 10. 9. 26. Abscindat poenitens non peccata solum, sed affectus, propensiones, & occasiones ad illa. Mendoza in 1. Reg. Si dolens de concubinato; nec lanam domi tuæ contineas, nec monile, nec calcem, nec annulum ipsius; quæ possint in tuam meatem earum iterum adducere. Stella in Luc. 11. 42.

In die primo non erit fermentum in domibus vestris. Ex. 12. 15. Fermentati panis usum inhibuit Deus in agni celebritate. Cur à domibus ipsis abesse debuit? Rupertus l. 2. in Ex. 15. nè dum præsens est, eò facilius possit quis in prævaricationem labi. S. Cyprianus ep. 62. nemo diu tutus est periculo proximus.

Tunc cecinit Moyses. Ex. 15. 1. Cur non antea? cur non post necem primogenitorum? cur non mox ab egressu? Respondet Nissenus: quia tunc plena reportata est victoria. Antea plures Ægyptii occisi; sed persequentium plures superstites: jam adeo radicatus omnes sublatis; ut nec unus manserit vivus. Naxera in Jos. 10. §. 54.

Qui tetigerit montem, morte morietur. Ex. 19. 12. Montem nè vel solum tangi, præcipit, & primò pede calcari: sciebat enim; eos, cum semel montem tetigissent, eundem & ascensos: peccandi enim occasiones fugiendæ sunt. Bellenus Dom. sexag.

Ufque ad pulverem, quem sparsit in aquam. Ex. 32. 22. S. Ambros. hic. Moyses comminuit vituli caput, atque in pulverem redegit: ut omnia impietatis aboleret vestigia.

Arripiens virulum, quem fecerant, combussit, & contrivit, usque ad pulverem. Ex. 32. 20. Oleaster: adverte prudentiam, & pietatem Moysis: prius in idolum, quam in peccatores, saevit, ut peccati radicem extirparet.

Et sus. Levit. 11. 7. Suillâ carne abstinere Deus iussit; ut se à peccatis, atque immunditiis, abstinerent: Est enim lutulentum hoc animal, & immundum; nec unquam coelum aspicit; sed in terra totò, & ore, & corpore projectum; ventri semper, & pabulo servit, nec ulli alium, dum vivit, præstare potest usum; sicut cæteræ animantes, avæ vel sedendi vehiculum præbeant &c. Interdixit ergo, nè porcina carne uterentur, id est, nè vitam porcorum imitarentur, qui ad solam mortem

mortem nutriuntur. Item, nè se fœdis libidinibus immergerent, sicut sus, quæ se ingurgitat cœno. Vel nè terrenis serviant simulachris, ac se lutò inquinent: lutò enim se obliunt, qui deos, id est, qui lutum, terramque, venerantur. Lactantius l. 4. div. instit.

Mandat Deus Levit. 14. 43. non solum domum leprosi destrui, sed etiam erui lapides, & pulverem eradi, eumque projici extra civitatem in locum immundum. Quàm studiose Deus vult virari omnem occasionem, & periculum peccati; quod omni leprâ, & peste facilius inficit. Orig. hom. in Jerem. oportet quippe penitus interire malitiam. Pinna Ethol. 238.

Uvas recentes, siccasque, non comedent. Num. 6. 3. Nazaræi etiam acinis abstinere debebant: nè videlicet ab acinis ad uvas, ab uvis ad vinum, transfirent. Ità Religiosi omnem, etiam minimam, & remotam, occasionem gulae, & peccati, præcavere debent. Cornelius hic.

Equos eorum subnerabis, & currus igne combures. Jos. 11. 6. Cur hoc præcipit Deus? cum usui esse possint Israëlitis? Abulens. q. 3. & 4. censet, equorum præciosos nervos; ut omnino ad bella redderentur inutiles: nè, si iterum in Amorrhæorum potestatem venirent, illi, recuperatis equis, bella instaurarent, felicior forsitan suecessu. Naxera hic.

Quem persecuti comprehenderunt, casus summitatibus manuum ejus, ac pedum. Judic. 1. 6. Abul. q. 7. summitates manuum præciatæ sunt, vel pollices, nè possent arma manu tenere: extremitates verò pedum, seu digitorum; quia illis abscissis nemo potest pedem in terra figere. Naxera in Jos. 11. §. 19.

Ego eduxi Israel de Aegypto, & erui vos de manu Aegyptiorum. 1. Reg. 10. 18. *Eduxit & erui.* Forlitan ab arbore sumpta est metaphora: quæ tunc solum eruta dicitur, cum radicitus extirpatur: Ut ergo perfectam suam Deus de Aegyptiis adornare victoriam; non tantum eductos testatur, sed erutos: nè vel aliquas in vitio deinceps radices agant. S. Bernardus f. 2. de assumpt: an aliud est, quàm fictio execranda, si peccata superficialiter radas, non intrinsecus eradicat? Certus esto, quoniam pullulabit ulterius; & emundatam, sed vacantem domum cum nequioribus septem, qui ejectus fuerat hostis malignus, intrabit. Naxera in Jos. 11. §. 24.

Percute Amalec, & demolire universa ejus. 1. Reg. 15. 3. Non enim sufficit demoliri peccatum; nisi & omnis ejus circumstantia, & adjacentia, & occasio, destruat. Unde, si amasti aliquam, non debes postea commorari, vel colloqui illi, etiam de bonis, propter recidivam. Hugo Card. in Gen. 19.

Halitus ejus prunas ardere facit. Job. 41. 12. Quamdiu nulla sub carbonibus gliscit scintilla; licet omnes sufflent dæmones, ignem tamen non concipient, quousq; occasio ignem excitet. Juglar. conc. 4. hor. Quadrag.

Beatus, qui tenebit, & allidet parvulos tuos ad petram. Pf. 136. 9. Non parvuli vapulant, sed ad petram alliduntur. Orig. hom. *Polyanth. Sacra. Tom. II.*

15. in Jos. 10. 37. loco illius: *non reliquit in ea ullus reliquias*, legit: *non remansit ex eis respirans*. Ità agendum est discipulo JESU, ut nihil omnino vitiorum in corde ejus respiret: nè fortè, si parvi alicujus vitii, aut consuetudo, aut cogitatio, relinquatur in corde; processu temporis convalescat, & paulatim vires latitando exquirat; atque ad ultimum revocet nos ad vomitum nostrum; & *fiant novissima hominis illius*, cui hæc acciderint, *pejora prioribus*. Luc. 11. 26. Hoc erat, quod & Propheta prospiciens in psalmis præmonet dicens: *beatus qui tenebit &c.* Babylon scilicet parvulos, qui nulli alij intelliguntur, nisi cogitationes malæ; quæ cor nostrum confundunt, & conturbant. Quæ cogitationes, dum adhuc parvulae sunt, & initia habent, tenendæ sunt, & allidendæ ad petram, quæ est Christus; & ipsò jubente, jugulandæ; ut nihil in nobis resideat, quod respiret. Naxera in Jos. 11. §. 24.

Ascintilla una augetur ignis. Eccl. 11. 34. S. Chrysol. f. 116. vocat malas occasiones, fumantes occasiones. Post extinctum in domo, quæ conflagravit, ignem, si trabes etiamnum fumant; non satis credis omnem prorsus extinctum ignem. Sic, quorum animæ igne culpæ arserunt; extinxerunt illud incendium aquâ pœnitentiæ, relicta domi occasione. Fuitne hic bene extinctus ignis? non sanè. Nónne vides densum ab occasione asurgere fumum? Illa sopitos iterum suscitabit ignes. Did. Nis. fer. 2. D. 4. Quadr. §. 3.

EX NOVO.

Fam securis ad radicem arborum posita est. Matth. 3. 10. Non solum frondes arborum detondendæ, sed radices excelandæ. In certo Auth.

Colligite primum Zizania. Matth. 13. 30. Priusquam colligatur triticum, evellantur Zizania; id est, antequam quis virtuti incumbat, pericula vitet. Nota item: *ad comburendum*: Non satis Zizania evellere, & à tritico separare; sed exurenda, nè remaneat, quod iterum fata potest lædere, & inimicus homo seminare tritico. Orig. hom. in Jer. eradicatum est quippiam; invenit etiam adversarius inter ea, quæ eradicata sunt, aliquam sementem, quam iterum seminet. Propter hoc jubet Dominus: *colligite, & comburite*: scilicet ut eradicatio quoque, & ipsa subvertio, consumatur. Pinna Ethol. 238.

Serpentes tollent. Marci 16. 18. Non dicit, morsus serpentum: Origo enim mali eradicanda. Paulus Act. 28. 5. non solum manum servavit incolumem à morsu viperæ, sed etiam viperam, morsus causam, in ignem excussit. Sylveira hic.

Erat ejiciens demonium, & illud erat mutum. Luc. 11. 14. Cur non dicitur, quod Christus sanaverit mutum? sed quod ejecerit demonium mutum? quia demonium erat in causa, quod esset mutus. Et Christus D. ut bonus medicus, radicem pellit. Sylveira hic q. 5.

*Testimonia ex Veteri,
& Novo.*

Cur feminas reservastis? nonne istae sunt, quae deceperunt filios Israel? Num. 31. 15. 16. q. d. licet aliis feminis ob naturam imbecillitatem parcendum; in has tamen, quia peccandi occasionem praeberunt, prius animadvertere oportebat. Mendoza in 1. Reg. 5. 11. sect. 2.

Porro Judith universa bellica obtulit in annat bema oblivionis. Judith. 16. 13. De spoliis Holofernis nihil voluit acceptare. Chrysof. reliquit omnia vestimenta, ne succumberet. Quid? ne succumberet? illa bellicosa virago? quae Holofernis potentiam non timuit, metuet spolia? voluit haec sancta vidua significare: quis scit, an non ad conspectum horum spoliatorum mentem invadet vana gloria; dum heroica gesta considero: possent mihi esse occasio incurrendi in sublimem aestimationem de me ipsa. Apage ergo; abeant ex oculis meis: nolo ea videre, nec retinere. Paoletti D. 18. Pent.

Viam iniquitatis amove à me. Ps. 118. 29. Cur non rogat, ut ipsam iniquitatem ab ipso removeat? prudenter: via, quae ducit ad iniquitatem, occasio est; immunis ab hac, certe securus erit à peccato. Id. ib.

Qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio. Matth. 5. 22. Non irasci, absolutio est, & supplementum; per quod praeceptum, non occides, custodiri queat. Qui enim in iracundiam non effertur; quanto longius ab homicidio abstinebit: radix quippe homicidij iracundia est. Qui igitur radicem abscondit, multo facilius ramos ejus poterit amputare; imò ne germinare quidem eos patietur. S. Chrysof. hom. 19. in Matth.

Si dextera manus tua scandalizat te, abscide eam, & projice abs te. Matth. 5. 30. Non loquitur de manibus, & oculis, materialibus; sed iis, quae sunt occasione, scandalo, offendiculo, in via virtutis. Euthymius: non dixit, percute, sed amputa, manifestans omnimodam separationem. Dicens quoque amputa, non tibi permisit, sed ulterius sermonem extendit, addens, & projice abs te; ne in proximo remanens fiat rursus familiaris. Did. Nis. Phoen. Grac. l. 1. c. 13.

Vide Occasio, Tentatio,

*Remedium secundum
Judicii memoria.*

Dixi iniquis: nolite iniquè agere - quoniam Deus Judex est. Ps. 75. 58. *Ero immaculatus coram eo & observabo me ab iniquitate mea.* Quo medio? quoniam omnia iudicia ejus in conspectu meo. Ps. 17. 24. Quando fortè ad aliquid peccatum videris te paratum; illud horribile mandatum, & Christi iudicium cogita: in quo Judex in alto sedens tribunali circumfusos undique populos coram habebit. S. Basilius in Ps. 33.

Alia remedia.

Fac serpentem aneum, & pone eum pro signo: qui percussus aspexerit eum, vivet.

Num. 21. 8. Oleaster hic, expendens, cur à serpentibus, isti serpentem aneum aspiciere debeant, ait: ut serpens, qui antea mordens occiderat: conspectus vivificaret. Quantumcumque à serpentibus sis morsus; si postmodum ea quadam animi poenitudine consideres; facillimè sanaberis. Novarinus Elect. Sacr. l. 3.

Nulla res sic nos ab omni peccato servat immunes, sicut timor supplicij, & amor Dei. S. Chrysof. l. 3. c. 10. de virt. & aliis.

Ira vincitur lenitate, mansuetudine extinguatur furor, crudelitas pietate prosternitur, impatientia patientiâ punitur, superbiam humilitas sternit. S. Chrysol. f. 38.

Vide amor Dei, Judicium. Memoria Dei.

§. XIV.

*Promptitudo, celeritas humana
ad malum.*

Ex Veteri.

Consurrexerit Cain adversus fratrem suum Abel, & interfecit eum. Gen. 4. 8. Cain eadem facit, cum nondum didicerit. S. Basil. Seleuc. or. 4. laboriosus auditor inquirat, à quo Cainus eadem facere sit edoctus? unde sciverit, plagam mortem inferre? hominem mortuum, conspexerat nullum: nullius cadis audaciam suam atgressæ spectaculum, quod ad imitandum invitaret, hausit. Cadis igitur evasit perpetrator, qui nondum fuerat inspector. Quisque vitia sine doctore novit. Naxera in Jos. 9. §. 18.

Posuit mihi Deus semen aliud pro Abel. Gen. 4. 25. dixit Adam genitò Seth. Natus est autem Adæ hic restaurator perditæ Abelis post 130. annos Gen. 4. 17. Filij Cain flagitiosi in tantum subito excrevere numerum; ut necesse fuerit, illis construere civitatem, in qua habitarent. Quantum Zizania crescunt! Et Seth, quam tardat venire! quam facile nascuntur mala; quam difficile adveniunt bona! Did. Nis. f. de siti Christi. §. 5.

Recesserunt citò de via. Ex. 32. 8.

Formavit opere susurro. & fecit vitulum constabilem. Exod. 32. 4. Aaron non didicit ab exemplari fabricare vitulum; sed ipse exemplar ingenio molitus est; sine magistro idololatriæ artifex. Naxera in Jos. 9. §. 18.

Cucurrit adversus Deum erectò collo. Job. 15. 26. Hieron. abruptam, & præcipientem superbi indicat mentem; qui contra Deum infans audaciâ, non lentis gressibus, processit. apud Velleo in Judith. 7. 1.

Si videbas surem; currebas cum eo. Ps. 49. 18.

Ecce constitui te hodie super gentes, & super regna; ut evellas, & destruas, & disperdas, & dissipes; & aedifices, & plantes. Jer. 1. 9. 10. Nota: pluribus verbis usus est Dominus in iis, quae pertinent ad destructionem, quam ad aedificationem. Ex quo discit: duplò majore labore dejici rem malam, quam excitari bonam. Did. Nis. D. Pasch. §. 3.

Ex